

Lidice javnaður við jördina

Tað eru farin 25 ár, síðan ein af teimum stóru sorgarleikunum fóru fram í kjalarvörri nasistanna — ógerðin, tá teir javnaðu tjekkiska býin Lidice við jördina og skutu allt mannfólkð í býnum.

Hin 38 ára gamli Reinhard Heydrich var mettur af vera meirastaður SS-leiðarans Heinrich Himmler.

Hann var settur sum ríkisleiðartíni í protektoratunum Böhmen og Mähren í 1941 og fékk skjótt navn íð slaktarín í Praha.

Seinri valdi Heydrich kósina at standa segt vél við tjekkarnar, og tað tyktst eisini av eydnast honum vél.

Ótti kom á tjekkisku stjórna í London, sum gjordi av at tveita tveir hermenn. Kubis og Gabcik, niður í fálksýggjum at beina fyrri Heydrich.

* Teir fingi at víta, at Heydrich * báði uttanfyri Praha, og hvønn * morgun koyrdi inn í býin við * bíli — bara hann og bílsjórin. * í einum stað var eitt ógvuligt * knapt sving, og har mátti bíl- * urin seta ferðina niður í 15-20 * km. Hetta staðið valdu teir til * morðroyndina. Dagurin kom. * Heydrich kom sum vant við

* bíli sínum. Gabcik stóð tít * reidur við maskinbyrsuni. So * vél lá fyrri, at sjálfv ein, ið al- * dri áður hevði latið skot av, * mátti í eini handavending fáa * dripið báðar í bilinum. Gabcik * trýsti á avtrekkjaraan. Maskin- * byrsan klickti. Hann hevði * gloymt at lata lásið á maskin- * byrsuni upp — og hetta átti * hált ára fyrirreikingar. Kubis * var lamslign, men tað eydn- * ist honum at tveita eina hond- * granat eftir bilinum. Hon rak- * ti, men skjótt lupu Heydrich * og bílsjórin út at renna eftir * teimum. Við neyð og deyð * sluppu teir til rýmingar. — Tó * var ikki alt til einkis. Eitt * splintur av hondgranatini var * komið í ryggin á Heydrich og * við tí smábornini vóruð * av setrinum. Eitur kom í * kroppin á Heydrich, og nakrar * dagar seinri doyði hann. Teir * høvdu útint verk sitt.

Nú kom ein ræðulig tíð fyrri

tjekar. Hevndarhugurin brann í tyskarunum.

Kubis og Gabcik royndu at kröva seg, men tað eydnaðist Gestapo at finna teir, meðan teir fjaldu seg inni í eina kirkju.

Væl mannað Gestapolið komu eftir teimum, men teir báðir saman við øðrum mótstøðumönnum vardu seg væl. Yvirvaldið var ov stórt, og tað endaði við, at teir skutu seg sjálvur.

Sum hevnd vórðu 10.000 tjekkarar fásitsettir og 1300 dripur. Heilt til Berlín rakk hevndin, har teir skutu 152 jodar.

Versta hevndin var, at teir javnaðu býin Lidice við jördina. Hvørt hús sprongt, hvør veggur og hvør garður niðurbrotin, sjálfv gravsteinarnir í kirkjugørdunum sorlaðir og aftaná komu tanks og javnaðu enn betur. Allar kvinnurnar í býnum vórðu sendar í fangatýppi, har tær flestu doyðu. Óll smábörnin vórðu send til Týskland. Bert fá komu aftur í aftur. Óll mannfólk niður í 16 ára aldurin vórðu skotin!

PRISEFTIRANSARI

Føroya útvarp sendi nú ein dagin út tíðindi, at Føroya Arbeðarafelag hevði sent inn á Føroya Løgting um at fáa sett ein prisansari á hvørja sýslu.

Tá ið útvarpið kom við hesum tíðindum, so undrar tað meg mikið at útvarpið ikki tók alt skrivið sum Føroya Løgting hevur fingið frá Føroya Arbeðarafelag.

Av tí at Útvarp Føroya ikki lat okkum lurtarar fáa skrivið alt sum tað er, so vil eg her lata alt orðaljóðið av brævinum frá Føroya Arbeðarafelag prenta, tað er soljóðandi:

»Undirritaða Føroya Arbeðarafelag, Tórshavn, loyvir sær hervið at heita á háttvirda Føroya Løgting við uppskoti um at settur verður ein prisansari í hvørjari sýslu í Føroyum.

Visast kann á, at felagið fyrri nokrum árum síðani hevði sama uppskot frammi, men tó varð ikki gingið felagnum á móti við tað, at bert ein prisansari var settur fyrri allar Føroyar.

Ein og hvør kann skilja, at sjálfv um oyggjar okkara ikki fevna tað heilt stóra ókið, so er tað tó ógjørligt hjá einum manni at skipa eina álitandi prisansan.

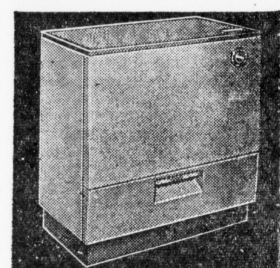
Samtíðis við hesi áheitan loyvir felagið sær at biðja tingið um at lógin um prisasetan verður broytt soleiðis, at mark verður sett fyrri hvussu stóran »avansan« innflytarar av vörum kunnu taka.

Eftir fyrirspurning til prisráðs skrivstovuna hava vit fingið at víta, at einki loft er avmarkað viðvíkjandi prisasetan av prisi, tað tekur prisráðið sær av, um tað fær at víta, at ein vora verður seld fyrri ein óvanligan hogan pris. — Hetta er jú heilt við síðuna av, at ikki skal verða ansað eftir prislagnum, og at tað óavmarkað er givið innflytarum í hendi at áseta pris eftir egna tykki.

Av hesum kunna so lesararnir siggja, at ein handilsmaður hevur friar hendur til at seta uppá vörur nar tað honum listir, sostatt kann hugsast, at fyrri hvørja ferð ið pristalgum fer upp, so vil handilsmaðurin bert seta tað uppá vörurnar, sum arbeðarin hevur fingið við pristalinum. Her má annað skil koma, og tað má Føroya Løgting taka sær av nú við tað sama.

F. S.

HESS-O-DAN den varme-rigtige olie-kamin

- dejlig nem varme
- god økonomi
- indbygget tank...

Pf. Valdemar Lützen
Tórshavn — tlf. 1020

Max Catto:

FEIGDARFUGLAR

(Framhald)

Vit vóru komin framum nokur smá hol, ið so dána kundu fjalt einari kanin. Faðir Doonan hevði eygni eftir onkrum, ið var meira rúmsátt — einum felagshelli. So eina ferð rópti hann á okkum. Hann var steðgaður frammanfyri myrkum opils. Bornini flokkaðust beinanvegin rúndanum hann og hvurvu í hellinum. Eg hevði slitið hol á buksuknoini, hendurnar blóðdu, sveittin setti niður í eyguni; síðan vit fóru av sjúkrahúsinum, hevði eg sveitta at kalla í heilum. Teir ótøttu runnarnir millum steinarnar vóru farnir at geisa, og eldurin leikaði beint ímillum okkum. Marcel tók í herdatoppin á mær og dróg meg innar í hellið.

Har var myrkt og svalligt, og stórt rúm. Bornini sótu aftarlaga sum í skúla, velskipað. Fyrstodukvinnan og Sonia stóðu uppi yvir teimum. Tey sóu so órvitlig ut, sum tey just skuldu verið komin niðan á Matterhorn. Feitur, tjúkkur roykur hvelti inn íggjnum hellisdyr. Komin innum hevði eg kveitt aftur um meg og sæð tann meinslaða drumbin og Camille toga seg fram millum steinarnar — pínar í beininum hevur verið ræðulig. Eitt bil seinni hugdi eg aftur eftir teimum, og parið var horvið.

»Hvar fóru tey?« spurdi Marcel.

Hann stardi at mær og segði so beint fram: »Tey munnu hava sloppið sær niður í eitt annað hellið.

»Ha?«, segði faðir Doonan.

»Hvat hellið?«

»Tað sá eg einki tile, segði Marcel og vildi einki til at siga nakað.

Faðir Doonan varð standandi við hellsdyr og hugdi oman eftir so ívasamur. Líðin var gat að við holum. Hann rópti í ræðslu, men fékk einki svar.

»Tey hava fingið sær skýla.

segði Charlie spakuliga. »Tey hava onga neyð.«

»Ja, men Camille er í hóslag við honum,« rópti fyrstodukvinnan. »Hon verður ...« Ikki fékk hon seg til at siga tað; »út lúgvad av øllum datt hon niður sum hon stóð. Eg hugsaði at hon mundi fara at gráta.

Faðir Doonan rópti einaferð aftrat. Har hoyrdist einki svar. Hann gekk eitt sindur oman fyrri at víta, um hann kundi finna hellið, tey vóru í, men so floymdi roykurin so tjúkkur sum mjólkárá og stongdi alt útsýni, og so togaði Charlie hann innum aftur. »Nú er ovseint, segði hann so avgjort.

Hann og Marcel — teir einastu av okkum øllum, ið dugdu ser eitt sindur — vóru kvikir at heingja váðirnar upp fyrri hellisdyrnar og stappa jaðararnar niður í rivur og leggja grót t.

So krúpu vit øll saman í trunka í hálvmyrkrinum, og royndu at gera okkum tað datt, tí ikki kom stórvegis av royki inn við váðunum. Í langa tíð var ikki orð felt, meðan vit sótu og lurtadu eftir, hvussu eldurin sleikti runnarnar uttanfyri og omaneftir, og vit sótu og royndu at rokna eftir, hvussu skjótt hann rasaði og hvussu mikla meg, hann mundi hava. Tynnisrunnarnir í dalbotninum buldraði sum ójovnar byrsuskot — ongantíð so, at tað ljóðaði av fleiri í senn, men úrslitið var kanska ikki minni týandi fyrri tí. Nervatrýstið gjørdi, at eg vildi sova. Ein rúmar ikki meira enn vissa nogd av bang-íli í ser, og sannir ræðuskítar kunnu gerast áresnir, tá ið teir eru komnir so fyrri, at tað sæst fyrri endan. Men faðir Doonan slapp mer ikki at sovna. Hann grulvaði yvir til mín.

»Tey munnu duga at seta ser, har tey eru?« segði hann og var umberandi — ætlandi

meinti hann við tey bæði, ið vóru burturfrá.

Eg visti fullvæl, hvat hann vildi, men letst sum einki.

»Høvdu vit bara verið her ølle,« lat í honum — týðuligari vildi hann ikki siga frá tí, hann óraði. Tað eru katólskir prestar — stór, bulmikul mannsevni — ið tora at tala um kynjarlívið, sum tað verður lýst á vertshúsum, men faðir Doonan kundi ser einki her. Helst ventaði hann, at eg sum lækni skuldi siga okkurt í læknamáli ... »Eg eri so forharmaður, um okkurt skuldi verið teimum fyrri,« teskaði hann.

»Tað er einki at vera forharmaður um,« segði eg.

»Hann er góður maður.«

»Tað kann gera tað sama.«

»Jamen, tað er hann, halda tygum ikki tað?«

»Eg havi sæð vánaligari mann enn hann.«

Eg dugi ikki at siga, hví eg varð so illur. Eg ynskti eftir at sleppa at sita í náðum og lurtu eftir, hvussu eldurin leikaði í niðanfyrri — tungt var fyrri andanum, tí roykurin, ið inn kom undir faldinur, fór ikki út aftur, og hetta legði fyrri bróstið. Eg royndi at temja ílsinnið, men eg fysti út úr mær: »Hvat bagir tygum? Tygum segdu, at tygum áttu at havt álit á honum. At tað var tað, ið skuldi bjarga honum. — Tygum vildu lata hann víta av, at tygum høvdu álit til hansara. So sýn tað meðni,« segði eg aftrat og var reiði líga risin. »Duga tygum yvirhovur einki at gera av? Antin trúgva tygum sjálvur upp tað, tygum siga, ella eru tygum bert ein heilagur hykil.«

Hann tók í armin á mær, og hann klárnaði í andliti.

»Fyrigveia, segði hann. »Eina løtu var eg í iva, men ikki somir tað seg fyrri meg, tað má eg sóma; hann er ein góður maður.« Hann steig á orðini líkasum fyrri at spekja fyrstodukvinnuna, og hann smulkaði yvir móti henni. Hon sá út sum harðveður — mundi víta betur.

(Framhald)

Vit hava altíð á goymslu alt tilfar til

blikksmið
sanitet
hitaverk

DEMICH

Tlf. 1072 - Tórshavn

Verður sett um
alt landið

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT